

være mig tilladt at opsætte mine Udtalelser derom, indtil jeg har hørt den ærede Drdfører for Mindretallet begrunde disse Forslag. I Genhold til disse Bemærkninger skal jeg tillade mig at anbefale de af hele Udvalget og af Flertallet stillede Forslag.

Udsig: Jeg skal tillade mig med nogle Ord at begrunde de af Mindretallet stillede Endringsforslag. Hvad det første af dem angaar, skal jeg fatte mig i stor Kortbed. Det gaar kun ud paa, at denne Lov, naar den kommer ud, skal gjælde ikke alene for Landet, men ogsaa for Kjøbstæderne. Det har forekommet os, at i den Henseende at gjøre nogen Forskiel paa disse Dele af Landet, var der ikke nogen Grund til. Der gives jo paa Kjøbstadgrund overmaade mange Eiendomme, der i næsten Intet adskille sig fra Huse paa Landet. Den eneste Forskiel maa siges at være den, at hine høre under en Kjøbstadsjurisdiction og disse under en Landjurisdiction, en Forskiel, som jo Intet har med Besiddernes Forhold at gjøre. Hvad de andre Kjøbstadeiendomme angaar, de egentlige Huse i Kjøbstadgaderne, vil det være et meget forsvindende Antal af disse, som der kan være Spørgsmaal om at give Laan af disse Kreditforeninger, fordi jo Betingelsen er den, at Lagationsværdbien ikke skal overstige 2,500 Kr.; men selv om det derfor kun er et lidet Antal, hvormed der her vil blive Tale, indse vi ikke, hvorfor de ikke skulle nyde det samme Gode som Husene paa Landet. Som Panter ere disse Huse ligesaa gode som Husene paa Landet, og Erfaringen har jo tilstrækkelig vist, at der slet ingen Uanskelighed er ved at have Kjøbstads- og Landeiendomme forenede i samme Kreditforening. — Hovedendringsforslaget, som er stillet fra vor Side, er det under Nr. 3 opsførte, og med Hensyn til dette skal jeg tillade mig kortelig at udvilde, hvorledes vi ere bleuene bragte til det. Det har fra første Færd været for Udvalget en tvivlsom Sag, om det overhovedet er en heldig Vej, ad hvilken man ved dette Lovforslag paatænker at komme de Eiendomsbesiddere, som der her er Tale om, til Hjælp, om overhovedet Oprettelsen af Kreditforeninger kunde siges egentlig at egne sig for Eiendomme af denne Bestaaffenhed. Det er jo Panter, som umuligen kunne stilles lige med de Panter, der ere Grundlag for de Kreditforeninger, vi allerede kjende; den største Del af de Eiendomme, hvormed der her er Tale, ere jo Huse, som enten ere jordløse, eller ved hvilke i hvert Fald Bygningen ser det Overordnede og Jordtilliggendet det aldeles Underordnede. Det ligger nu i Sagens Natur, at med Hensyn til saadanne Eiendomme kan det vel være muligt, at man strax ved Burderingen af dem saa nogenlunde kan træffe den Værdi, som de i Diebliffet kunne siges at have i Handel og Wandel, ligesaa godt som ved andre Eiendomme, men denne Værdi er

undergivet ganske andre Svingninger, er i en ganske anden Grad udsat for at forringes eller endog aldeles tilintetgjøres, end det gjælder med Hensyn til større Eiendomme. Det ligger jo dels deri, at Værdien ofte hænger sammen med Omgivelsernes lokale Forhold, som i Tidens Løb kunne forandres; men det hidrører fremdeles derfra, at Værdien i saa høi Grad beror paa, hvorledes de vedligeholdes, paa den Nøgt, der ydes dem fra Ciernes Side. Ides der dem ikke saadan Nøgt, sørges der ikke for deres Vedligeholdelse, kan Værdien ofte aldeles gaa tilgrunde. Det blev jo desuden tilstrækkeligt fremhævet her ved Sagens første Behandling, at der er den Omstændighed ved disse Panter, at i Tilfælde af Evangsalg viser Erfaringen, at der meget ofte slet intet Bud sker paa dem eller idetmindste et meget ubetydeligt, dels af de af mig tidligere ansførte Grunde, dels ogsaa paa Grund af de store Realisationsomkostninger, som ere forbundne med Evangsalg, men dertil maa man dog nødvendigvis ved en Lov som denne tage Hensyn. Det er altsaa en Følge deraf, at, dersom en Kreditforening skal haves paa den Art Panter, maa det i ethvert Fald være nødvendigt, at der er et overordentligt stadigt Tilfyn med disse Eiendomme. Dette Tilfyn vil ganske vist ikke være tilstrækkeligt, kan aldrig være fyldestgjørende, men Forsigtigheden byder dog, at et saadant Tilfyn maa have, men naar et saadant Tilfyn skal føres med den store Mængde af Eiendomme, som der er Spørgsmaal om at faae ind i disse Kreditforeninger, er det klart, at det vil være forbundet med meget store Omkostninger, og det maa forbyde Laanet for Laantageren. Det er imidlertid ikke blot disse Omkostninger, men særlig Administrationsomkostningerne ville jo ogsaa blive meget større ved disse Kreditforeninger end ved andre, af den ganske naturlige Grund, at disse Administrationsudgifter maa udgjøre en større Procent, fordi de enkelte Summer ere saa smaa. Det vilde altsaa blive meget dyre Laan for Laantageren. Men ikke nok dermed, at de regelmæssige betydelige Udgifter ville falde Laantagerne til Byrde; nei, disse ville tilmed være udsatte for at skulle give et betydeligt Tilskud ud over, hvad de fra Først af have beregnet, paa Grund af det solidariske Ansvar, som nødvendig maa være forbundet med en saadan Kreditforening. Dette solidariske Ansvar kan man efter vor Anskuelse ikke vente skulde blive uden Betydning, uden praktisk Virkning med Hensyn til disse Kreditforeninger. Men det vilde aabenbart være i høi Grad haarbt for de Paagjældende, naar de saaledes skulde betale ikke blot for deres egen Gjæld, men ogsaa for Andres Gjæld. Af alle disse Grunde forekommer det os, at det i det Hele er en meget tvivlsom Maade at hjælpe de Folk paa, som der her er Tale om. Man kunde altsaa have megen Betænkelighed ved at anbefale Folk,